

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 ณ กระทรวงการต่างประเทศ ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต รวม 8 ประการ ได้แก่ ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาครู พัฒนาระบบ การคัดเลือก เข้าสู่มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตรรวมทั้งปรับหลักสูตรวิชาแกนหลักรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาทการศึกษา นอกโรงเรียนเป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิตและจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการ เรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนถึงการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น คุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อให้สนองตอบความต้องการด้านบุคลากรของ ภาคเศรษฐกิจ พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิสัยทัศน์ที่สูงขึ้น ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการ คืบครุยให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครูด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้งกองทุนพัฒนา คุณภาพชีวิตครูควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและ บุคลากรให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า จัดให้ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาส ทางการศึกษาแก่ประชากรในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ใน สภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญาและชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับ การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน ยกกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและ อุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดกลุ่มสถาบันการศึกษาตามศักยภาพ ปรับเงินเดือน

ค่าตอบแทนของผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น โดยภาครัฐเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของการใช้ทักษะอาชีวศึกษาเป็นเกณฑ์กำหนด ค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในงานควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีการประนอมและใกล้เคียงหนี้ รวมทั้งขยายกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษอาชีวศึกษาและปริญญาตรีเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชนและประชาชนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเชิงสร้างสรรค์อย่างชาญฉลาด เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ เเร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน โดยใช้พื้นที่และโรงเรียนเป็นฐานบูรณาการทุกมิติและยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก ในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และส่งเสริมความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา วิจัยและพัฒนา ในภูมิภาครวมทั้งเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในชุมชน โดยเชื่อมโยงบทบาทสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษาไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังต่อไปนี้ มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่นโดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 10)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กล่าวว่า มาตรา 17 ภายใต้บังคับ มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้ (6) การจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542, หน้า 7)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคนในท้องถิ่น ให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และมีความสุข (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550) ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ถ่ายโอนภารกิจมาอยู่ภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนศรีอินทราทิตย์พิทยาคม และโรงเรียนบางกลางท่าวพิทยาคม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นใหม่ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก รวมมีครูผู้สอนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งสิ้น 55 คน

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษา ประกอบกับนโยบายของคณะรัฐมนตรี และวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ในด้านการพัฒนาการศึกษา จึงได้ทำการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาคำการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการเรียนการสอน ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีการศึกษาและเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการเรียนการสอน ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัญหาคำการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการเรียนการสอน ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาคำการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการเรียนการสอน ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนของตนเองได้
3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ องค์ประกอบของเทคโนโลยีการศึกษา (Gerlach and Ely, 1971, หน้า 32 อ้างถึงใน ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2526, หน้า 141)

- 1.1 ด้านวัสดุ (Software)
- 1.2 ด้านเครื่องมือ (Hardware)
- 1.3 ด้านบุคลากร (Peopleware)
- 1.4 ด้านเทคนิค/วิธีการ (Techniques/Methods)

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก จากโรงเรียนศรีอินทราทิตย์พิทยาคม จำนวน 24 คน จากโรงเรียนบางกลางท่าวพิทยาคม จำนวน 12 คน และจากโรงเรียนกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 19 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 55 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาสามัญ ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 49 คน จำแนกเป็น

1. ครู คศ. 3	จำนวน 2 คน
2. ครู คศ. 2	จำนวน 6 คน
3. ครู คศ. 1	จำนวน 10 คน

4. ครูผู้ช่วย จำนวน 6 คน

5. ครูอัตราจ้าง จำนวน 25 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ กระทำในปีการศึกษา 2553

4. ขอบเขตของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

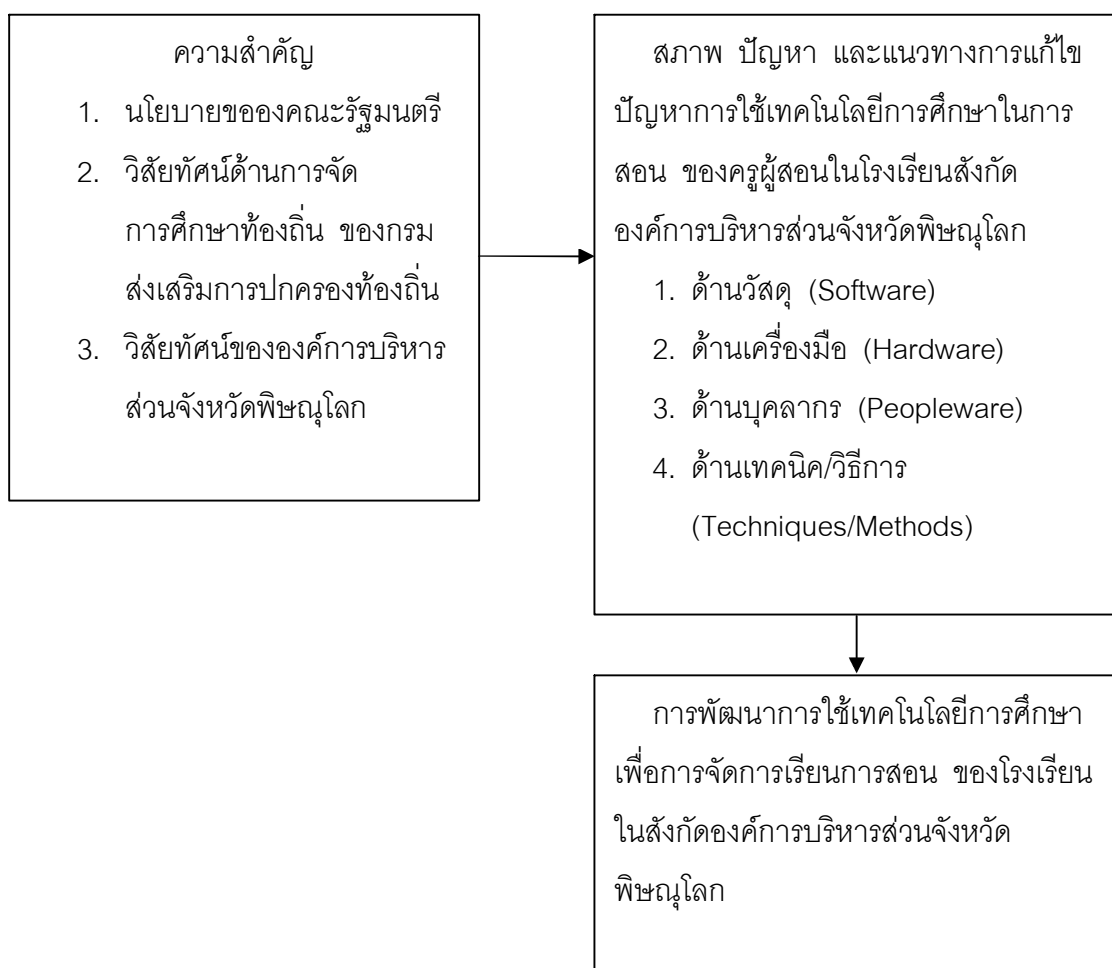
ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้เทคโนโลยี การศึกษาในการเรียนการสอน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านวัสดุ (Software)
2. ด้านเครื่องมือ (Hardware)
3. ด้านบุคลากร (Peopleware)
4. ด้านเทคนิค/วิธีการ (Techniques/Methods)

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา (Gerlach and Ely, 1971, หน้า 32 อ้างถึงใน ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2526, หน้า 141) แล้วจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวัสดุ (Software)
2. ด้านเครื่องมือ (Hardware)
3. ด้านบุคลากร (Peopleware)
4. ด้านเทคนิค/วิธีการ (Techniques/Methods)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การประยุกต์นำเอาบุคคล องค์กร กระบวนการและผลผลิตทางด้านวัสดุ ด้านเครื่องมือ ด้านบุคลากร ด้านเทคนิค/วิธีการ เพื่อช่วยแก้ปัญหาด้านการจัดการการบริหารและการปรับปรุงด้านการเรียนการสอน

2. สภาพการใช้เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง สภาพที่ปรากฏในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในด้านวัสดุ ด้านเครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านเทคนิค/วิธีการ

3. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในด้านวัสดุ ด้านเครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านเทคนิค/วิธีการ

4. การใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการสอน หมายถึง การใช้ทรัพยากรในโรงเรียนในแต่ละด้านให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่

4.1 ด้านวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อเทคโนโลยีการศึกษาประเภทสิ้นเปลืองทั้งหลาย ที่จะเกื้อหนุนให้การเรียนการสอนหรือกระบวนการถ่ายทอด ตลอดจนการจัดนิทรรศการ ความรู้ต่าง ๆ ในระบบการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงกระบวนการจัดหาวัสดุ ความพร้อมในการนำไปใช้ ความทันสมัย จำนวนที่มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่สำหรับจัดเก็บ และการซ่อมบำรุงวัสดุด้านเทคโนโลยีการศึกษา

4.2 ด้านเครื่องมือ (Hardware) หมายถึง อุปกรณ์ที่จะเกื้อหนุน หรืออำนวยความสะดวกต่อการใช้ในการผลิตและถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวรวมทั้งการจัดนิทรรศการ (สื่อ) ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงกระบวนการจัดหาวัสดุ ความพร้อมในการนำไปใช้ ความทันสมัย จำนวนที่มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.3 ด้านบุคลากร (Peopleware) หมายถึง ครูผู้สอนที่ใช้หรือกำกับดูแลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษาในระบบการศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถในการถ่ายทอด/อธิบาย/ให้คำปรึกษา/แนะนำ/ช่วยเหลือบุคลากรด้วยกัน การฝึกอบรม/การจัดอบรม ความสนใจในการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม

4.4 ด้านเทคนิค/วิธีการ (Techniques/Methods) หมายถึง วิธีการเฉพาะที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคอาจจะสอดแทรกไว้ในรูปของสื่อวัสดุโดยตรง หรืออาจจะใช้ร่วมกับการใช้สื่อวัสดุในการเรียนการสอนก็ได้ รวมถึงความรู้ ความเข้าใจ ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนด ระยะเวลาในการใช้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และการสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนของนักเรียนขณะใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

5. โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก หมายถึง โรงเรียนศรีอินทราทิตย์พิทยาคม โรงเรียนบางกลางท่าวพิทยาคม และโรงเรียนกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

6. ครูผู้สอน หมายถึง ครูอัตราจ้าง, ครูผู้ช่วย, ครู (คศ. 1), ครูชำนาญการ (คศ. 2) และครูชำนาญการพิเศษ (คศ. 3) ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาสามัญ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก